

Slovo k povzbuzení na neděli 25. září 2022, na 26. neděli v mezidobí – C
Biblická čtení: Am 6,1a.4-7; Ž 146; 1Tim 6,11-16; Lk 16,19-31

Milé sestry, milí bratři,

v dnešním evangelijním úryvku z Lukášovy šestnácté kapitoly, předznamenáném prvním čtením z proroka Ámosa, slyšíme krásný příběh **O boháčovi a Lazarovi**. Dobře jej známe, mnohokrát jsme ho slyšeli: Máme před sebou spokojeného boháče pořádajícího každý den skvělé hody, boháče hostícího jistě mnoho svých přátel. A také vidíme chudého a nemocného žebráka Lazara, marně lehávajícího u dveří boháčova domu. Ten ho asi ani neviděl, nikdo Lazarovi nepomohl, nikdo mu nic nenabídl ani nedal, a tak zemřel a byl vzat anděly do Abraháмова náručí. Zatímco boháč byl po své smrti jistě důstojně pohřben, následně ovšem vržen do pekelných muk, odkud již není návratu.

Tolik příběh. Na okraj je určitě dobré připomenout, jak je vlastně svědectvím již zralé a artikulované židovské **víry v nesmrtelnost**, včetně přesvědčení o **rozdílnosti** posmrtného **údělu** pro spasené a zavržené, pro dobré a zlé. Logika příběhu tuto víru předpokládá, musela být proto vlastní i jeho prvním posluchačům. Kéž by pokorná víra v nesmrtelnost lidské duše byla vlastní i nám...

Zkusme však zaměřit svou pozornost na **samotný příběh**, na jeho výklad.

Zaprvé se nabízí možnost číst celý příběh především jako **mravní apel** adresovaný **boháčům**. Apel k **rozdávání** z vlastního bohatství, k **pěči** o chudé a bezmocné. Apel buď chápaný **doslovně** ve smyslu rozdělování z hmotného majetku a tišení **hmotné nouze** chudých, zvláště těch, kterým se nedostává ani nutných prostředků k živobytí. Anebo můžeme číst vše také **alegoricky** či **metaforicky**, a to jako apel k vnímání i všech **dalších** a neméně bolestných **podob chudoby**. K vidění dalších všemožných **tváří Lazarů žebrajících** například po troše pozornosti ze strany druhých lidí, po jejich času, po troše lásky, přátelství a přijetí ze strany těch, co jsou třeba nějak tímto bohatí.

S tím, že takovými **Lazary** mohou být – v obou smyslech, ale zvláště v tom druhém – často ti, kteří jsou nám nějak **nejblíže**, nějak lehávají u dveří a prahů našich srdcí, členové našich vlastních rodin, našeho společenství. Lidé, které nějak **přehlízíme** a raději se věnujeme jen svým jiným přátelům.

Zejména **bohatí** mají tento apel slyšet. **Bohatství** totiž, ať už má jakoukoli podobu, má **moc zavřít** člověku oči, že nevidí nic než je. Nevidí Lazary kolem sebe. I přestože třeba nemá zlou vůli. **Jsme-li** tedy nějak bohatí a **nevšíámáme-li** si různých Lazarů, zvláště těch ve své blízkosti, bohužel se můžeme podobat boháčovi z evangelia...

Zadruhé je evangelijní příběh útěšným **povzbuzením** pro všechny, kteří se nějak cítí onomu **Lazarovi** podobní. Kterí jsou sami druhými přehlíženi, jsou na svou bídu a bolest sami a všemožně trpí. Takových určitě není málo, možná mezi ně nějak patříme i my. **Bůh** ale o jejich, našich trápeních **ví, vidí** tíži lidského života, však ji **Kristus** vzal všechnu na sebe, aby všem připravil místo v nebi. A možná už i sem **na zem** za všemi Lazary posílá Bůh své anděly v podobě duchovní **útěchy a občerstvení**, jako kousek nebe.

Všichni tito Lazarové – jakkoli trpící a různě přehlíženi bratří a sestry – necht' jsou proto dnešním příběhem **povzbuzeni a ujištěni** o Boží blízkosti a dobrotě, kterou mohou zakusit už nyní. Jistě mnoha různými způsoby, ale určitě také pohledem vzhůru, modlitbou, **otevřením se doteku Božích andělů**. Cítíme-li se jako Lazar nějak i my, nechme se Bohem navštívit...

Základní linie výkladu dnešního známého evangelijního příběhu je tedy nejspíš **mravní apel** pro různé **boháče**: Chtít vidět Lazara v jeho různých podobách, hledat ho, zvláště u dveří svých domovů, svého světa, a pokusit se mu také nějak pomoci. A **útěcha** pro všechny, kteří se nějak cítí anebo jsou Lazarovi podobní. S tím, že my **všichni** jsme nějak na obou stranách, v něčem **boháči**, v něčem jiném **Lazaři**, nikdo není a nemůže být výjimkou.

Ale možná můžeme jít v pokusech o výklad příběhu ještě o něco dál. V příběhu totiž, zdá se, rezonuje určitý **automatismus** spásy: **Chudý** se už jen proto, že je chudý, dostane do Božího království, zatímco **bohatému** je zavřené jen proto, že má majetek. Podobný akcent, zdá se, zaznívá i na jiných místech Lukášova evangelia. **Jak mu rozumět?**

Asi určitě **ne** tak, že **bohatství** samo o sobě implikuje **zavržení**. Navíc ne každé bohatství je nespravedlivě nabyté, zejména máme-li na mysli i bohatství jiná než hmotná. Bohatství však s sebou vždy **úskalí** a **nebezpečí**.

Jednak to, o kterém byla řeč před chvílkou, že má moc člověka **uzavřít** do sebe samého, že nevidí nic než své vlastní štěstí a stane se také **bezstarostným**, jak popsalo dnešní čtení první.

Ale nese s sebou také **nebezpečí**, že bohatý člověk se svým bohatstvím – ať je jakéhokoli druhu – už natolik **nasytí**, ba přesyťe, že **přestane** hledat a tím pádem nacházet **Boha**, přestane cítit existenciální prázdnotu při jeho ztrátě či nevnímání. Už zde na zemi mu je natolik dobře, že přestane vnímat potřebu věčnosti, pro sebe i své blízké, že někdy přestane vnímat i je a jejich chudobu. Nehledě na mnohá další nebezpečí a úskalí různých bohatství, která si jistě dovedeme představit. Možná právě proto **«bohatí jen těžko** vejdou do Božího království».

Zatímco **chudému** naopak jeho chudoba **pomáhá**, takřka ho nutí hledat **Boha**, přijímat jeho posilu. Ovšem **ne** jako pověstné stéblo trávy, jehož se chytá tonoucí, ne jako opium, ne jako projekci nenaplněných pozemských tužeb. **Ale** jako **Boha**, kterého nám naše přílišné bohatství nezastínilo, jako **Boha chudých**. Ne nadarmo hebrejšтина má stejný výraz pro „chudé“ i „zbožné“: to jsou ti Hospodinovi **anawím**. Navíc chudý, zůstanou-li mu otevřené oči, chápe **bolest chudoby** a může se jí, díky ní naučit **milosrdenství** s ještě chudšími; kéž by tomu tak bylo. V každém případě možná právě proto takové **velebení chudoby** z úst Pána Ježíše, zvláště v Lukášově evangeliu.

Milé sestry, milí bratři, všichni jsme tedy **boháči i Lazaři zároveň**, někdy více těmi prvními, jindy druhými. Hledejme Boha a vizme se **navzájem**. Pomáhejme si ze svého tolikerého **bohatství**, které nechť nás nikdy neoslepí. Hledejme **Lazary** zvláště kolem sebe, kam jen náš zrak dohlédne. A nechme se najít i bohatšími, když jsme Lazary sami. A hlavně se nechme najít Bohem. Naše různorodá **chudoba** nechť je nám příležitostí **Boha** více hledat a nechat se jím nacházet a kéž nás učí stále většímu **milosrdenství** vůči chudým i bohatým **bratřím a sestrám**. Abychom se všichni a se všemi ostatními jednou mohli sejít v Abrahámově náručí, abychom mohli být vzati do **nebe**, k Pánu Ježíšovi, který se přeci «pro nás stal chudým, abychom my zbohatli z jeho chudoby».

A jaké **konkrétní předsevzetí?** Možná **vzít za svůj úděl Lazara i boháče**, ovšem v boháčově případě jinak než v evangelijním příběhu.